

1.1.Монгол хэлний сургалтын хэрэглэгдэхүүний төрөл, жагсаалт, шаардлага

Хүснэгт 1. Монгол хэлний сургалтын хэрэглэгдэхүүний товчоо (нэр, төрлөөр)

№	Хэрэглэгдэхүүний төрөл	Нийтлэг	Анги/тоо							Нийт
			VI анги	VII анги	VIII анги	IX анги	X анги	XI анги	XII анги	
1	Хэвлэмэл материал	7	3	2	2	2	2	2	2	22
2	Биет үзүүлэн	3 багц	-	-	-	-	-	-	-	3
3	Зурагт үзүүлэн	-	4	4	4	3	3	2	2	22
4	Дижитал үзүүлэн	-	4	2	2	2	1	1	-	12
Нийт		10	11	8	8	7	6	5	4	59

Хүснэгт 2. Монгол хэлний хичээлд нийтлэг хэрэглэгдэх сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлага /хэмжээ, холбогдох стандарт, бусад/	Тоо хэмжээ
Хэвлэмэл материал				
1	Монгол хэлний дэлгэрэнгүй тайлбар толь бичиг	Зөв бичих дүрэм, хэлний шинжлэх ухааны нэр томъёо, үг, хэллэгийн тайлбарын хувьд алдаагүй байна.	Ном товхимлын формат, хуудасны хэмжээ, үсгийн хэмжээ, бүтэц зэрэгт “Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд тавих шаардлага 1 дүгээр хэсэг: Ном товхимол” MNS 5553-1:2005 стандартыг баримтална. Харин агуулга, арга зүйг боловсруулахдаа “Бага, дунд боловсролын хэвлэмэл сурах бичигт тавих шаардлага MNS 5418:2008-ыг баримтална.	Ангийн ширээ бүрд 1
2	Монгол хэлний өвөрмөц хэлцийн толь			Ангийн ширээ бүрд 1
3	Монгол хэлний хэвшмэл хэлцийн толь			Ангийн ширээ бүрд 1
4	Монгол хэлний үгийн гарлын толь			Ангийн ширээ бүрд 1
5	Монгол хүний нэрийн толь			Ангийн ширээ бүрд 1
6	Монгол хэлний зөв бичих дүрмийн журамласан толь			Ангийн ширээ бүрд 1
7	Монгол бичиг үсгийн түүхэн дурсгалууд, түүхэн зохиолууд			Монгол бичиг үсгийн түүхэн дурсгалууд, түүхэн зохиолууд
Биет үзүүлэн				
1	Монгол гэр тавилгын хамт	Монгол гэр иж бүрэн загвар байх	Арга зүй: Сурагч өөрийн гараар угсарч барьж, хийж үзэхэд тохиромжтой байх. Хэмжээ: Багасгасан хэмжээтэй загвар байх	Иж бүрдэл 1 ш
2	Таван хошуу мал төлийн хамт, эдлэл хэрэглэл	Эдлэл хэрэглэлийн хувьд аль болох олон төрөл зүйл байна. Эмээллэх	Арга зүй: Стандартын дагуу байх Хэмжээ: Багасгасан загвар	Иж бүрдэл 1

		,хазаарлах ,чөдөрлөх ,ногтлох ... зэргээр гараар барьж хийж болохоор байна.		
3	Монгол уламжлалт тоглоом наадгай \ оньсон тоглоом, хөлөгт тоглоом\	Аль болох олон төрөл зүйл, тоглох дүрмийн хамт байна	Арга зүй: Стандартын дагуу хийгдсэн байх Хэмжээ : Стандарт хэмжээтэй байна	Тоглоом тус бүр 2 ш

Хүснэгт 3. Монгол хэл (VI анги)-ний сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлага /хэмжээ, холбогдох стандарт, бусад/	Тоо хэмжээ
Хэвлэмэл материал				
1	Алдартай хүмүүсийн захидал, намтар, өдрийн тэмдэглэл, үйл явдлын мэдээ, богино өгүүллэг, үлгэр зэрэг хүүрнэсэн эхүүдийн эмхэтгэл	Учир шалтгааны уялдаа холбоо, бүтэц, орон цагийн дараалал, сэдэв, гол санааг задлан шинжилж, хүүрнэсэн эхийн үндсэн шинжийг ялган таних боломжтой сургамжтай санааг агуулсан, сурагчдын нас, танин мэдэхүйн онцлогт тохирсон эхүүд байна	Бичвэрийн үсгийн төрөл: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Өнгө: Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл боловсруулалтгүй байж болно. Нэг талдаа хэвлэлттэй, удаан хэрэглээний зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно. Материалын хувьд: Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Кабинет бүрд 15
2	Мал аж ахуйтай холбоотой түүхэн, уламжлалт нэршлүүд, мал аж ахуйтай холбоотой нүүдэлчдийн соёлоос үүдсэн үг хэллэг бүхий эх бичвэрүүд байх	Хүүрнэмж эхийн учир шалтгааны уялдаа холбоо, бүтэц, орон цагийн дараалал, сэдэв, гол санааг задлан шинжилж, хүүрнэсэн эхийн үндсэн шинжийг ялган танихад зориулсан дасгал, даалгавруудтай, сурагч өөрөө ажиллах талбар бүхий дэвтэр байна		Кабинет 15
3	Ажлын дэвтэр			Хүүхэд бүрд
Зурагт үзүүлэн				
1	Хүүрнэмж эхийн бүтэц, онцлогийг харуулсан үзүүлэн	Хүүрнэсэн эхийн үндсэн шинж, хэл зүйн онцлог, агуулга бүтцийн уялдаа холбоог харуулахуйц байх. Жишээ эхтэй байх.	Хэмжээний хувьд : Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах	Кабинет бүрд 1

2	Зөв бичих дүрмийн багц үзүүлэн	Зөв бичих дүрмийг тулгуур бичиглэлээр багцалсан байх	бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай. Бичвэрийн үсгийн төрөл: Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Өнгө: Хурц, тод, олон өнгө хэрэглэхээс зайлсхийх Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Зурагт хуудасны зориулалт болон хаана байрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно. Материал: Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Кабинет бүрд 1
3	Үсгийн сан , хэрэглээний багц үзүүлэн	“Орон цагийн утгатай үгс” ... гм- ээр тодорхой хэрэглээний үгийн жагсаалтуудыг үзүүлэн болгох Тухайлбал: итгэл үнэмшлээ илэрхийлж ярьж бичихэд хэрэглэх үгсээс гм жинхэнэ нэр болон үйл үгийн хэрэглээ ИЛТГЭЛ ҮНЭМШЛЭЭ ИЛЭРХИЙЛЭХЭД: : лав, нээрэн, үнэндээ, үнэхээр, үнэн хэрэгтээ, хэрэг дээрээ, үнэнийг хэлбэл, чухамдаа, чухмыг хэлбэл, мэдээж, мэдээжээр, мэдээжийн хэрэг, яриангүй, маргаангүй, эргэлзээгүй, ний нуугүй хэлэхэд, илэн далангүй хэлэхэд, гарцаагүй, илэрхий хэрэг, хууж хаалгүй хэлбэл, яахын аргагүй, ёстой, зүй ёсны хэрэг, зүйн доторх хэрэг, хэрэгтэй, хэрэггүй, зохиостой, зохино, таарна, яг тохирно, жамтай, учиртай, аргагүй, яахын ч аргагүй, заавао, үзэж чад-, хийж яд-, сурч дөнгө-, хараажаар, ийн уунгүй, иймээ тиймээгүй, эргэлтгүй, -ээс зайлшгүй, -гэсэн үг, баараггүй, тийм нь тийм, үзтэл илэрхий, элдэв тухай юм бодолгүй хэлэхэд, шууд хэлбэл, шулуун шууд хэлбэл, тэгэлгүй яахав, дамжиггүй, магад үнэнийг өгүүлбэл, ёстой нэг, ямар ч		Кабинет бүрд 1
4	Хэлзүйн багц үзүүлэн	Өгүүлбэрийн гишүүд , цөм ба цөм бус өгүүлбэрийн хэрэглээ		Кабинет бүрд 1
Дижитал үзүүлэн				
1	Цөлжилтийн үйл явцыг харуулсан видео	Цөлжих процесс, үе шат, шалтгааныг харуулсан	Дууны чанар : MP3 болон MPEG-4 AAC-ийн алийг ч хэрэглэж болно.	Кабинет бүрд 1
2	Таван хошуу малын тухай видео	Агуулга: Таван хошуу малын нэршил, зүс ,төл малын тухай , холбогдох эдлэл хэрэглэл , монголчууд таван хошуу мал аж ахуйтай холбоотой түүхэн, уламжлалт нэршлүүд, мал аж ахуйтай холбоотой нүүдэлчдийн	44100Hz давтамжтай, 16/BitRate 320kbps хурдтай Бичлэгийн чанар :360p, 480p, 720p HD/1080 FHD сонголттой байна MP4 форматтай Хугацаа: хүүхдийг залхаахгүй , хэт урт байхаас зайлсхийх	Кабинет бүрд 1
3	Мал аж ахуйн соёлыг харуулсан видео			Кабинет бүрд 1

		соёлоос үүдсэн үг хэллэг бүхий эх бичвэрүүд байх	
4	Алдартай хүмүүсийн намтар, тэдний бичсэн захидал зэргийг бодитоор харуулсан видео	Сургамжтай санааг агуулсан байх, сурагчдын нас сэтгэхүйн онцлогт тохирсон байх чухлыг тусган авахуйц агуулгатай байх	Кабинет бүрд 1

Хүснэгт 1. Монгол хэл (VII анги)-ний сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлага /хэмжээ, холбогдох стандарт, бусад/	Тоо хэмжээ
Хэвлэмэл материал				
1	Аян замын тэмдэглэл, хөрөг найруулал, танилцуулга, илтгэх хуудас зэрэг тоочимж хэв маягийн үндсэн шинжийг ялган таньж, задлан шинжлэх эхийн сан.	Тоочсон эхийн орон цагийн дараалал, учир шалтгааны уялдаа холбоо, бүтэц, сэдэв, гол санааг задлан шинжилж, үндсэн шинжийг ялган танихад тохирох сонирхолтой, сургамжтай санааг агуулсан байх. Тус бүр нь түүнээс илүү эхийн хувилбаруудтай байх	Бичвэрийн үсгийн төрөл: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Өнгө: Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл боловсруулалтгүй байж болно.	Кабинетад 20 ш
2	Ажлын дэвтэр	Тоочимж эхийн эхийн орон цагийн дараалал, учир шалтгааны уялдаа холбоо, бүтэц, сэдэв, гол санааг задлан шинжилж, үндсэн шинжийг ялган таних дасгал даалгаврууд бүхий сурагчийн өөрөө ажиллах талбар бүхий дэвтэр байна.	Нэг талдаа хэвлэлттэй, удаан хэрэглээний зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно. Материалын хувьд: Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Хүүхэд бүрд
Зурагт үзүүлэн				
1	Тоочимж эхийн үндсэн шинжийг харуулсан үзүүлэн	Агуулга: Тоочимж эхийн үндсэн шинж, сэдэв, гол санаа, агуулга бүтцийн уялдаа холбоо харуулахуйц байх	Хэмжээний хувьд: Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах	Кабинет бүрд 1

2	Албан бичгийн загварт үзүүлэнгүүд	Танилцуулга, илтгэх хуудас зэргийг зориулалт хамрах хүрээнээс хамаарч 4өөр өөр байгааг харуулсан бичвэрүүд бүхий байх Танилцуулга, илтгэх хуудасны бүтцийг харуулсан байх	бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай. Бичвэрийн үсгийн төрөл: Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Өнгө: Хурц, тод, олон өнгө хэрэглэхээс зайлсхийх Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Зурагт хуудасны зориулалт болон хаана байрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно. Материал: Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Кабинет бүрд 1
3	Үгийн сангийн хэрэглээ, хэлзүйн шинж багц үзүүлэн	Тооны нэр, Тэмдэг нэр, дүрслэх, дуурайх үгийн хэрэглээ, хэлзүйн шинжийг харуулсан багц үзүүлэн		Кабинет бүрд 1
4	Хэлзүйн багц үзүүлэн	Зэрэгцүүлэн холбох үг, нөхцөл, зэрэгцсэн нийлмэл үг, зэрэгцсэн нийлмэл өгүүлбэрийн хэрэглээ хэлзүйн шинж		Кабинет бүрд 1
Дижитал үзүүлэн				
1	Байгалийн зураглал бүхий бичлэг	Агуулга: аялагчдын анхаарал татах, мэдрэмж сэтгэгдлээ илэрхийлэх онцлогийг харуулсан байх Дүрс, үзэгдэл, хүмүүс зэрэг нь тод харагдаж тэдгээрийн гадаад дотоод шинжийг тоочин бичихүйц боломжтой байх	Дууны чанар: MP3 болон MPEG-4 AAC-ийн алийг ч хэрэглэж болно. 44100Hz давтамжтай, 16/BitRate 320kbps хурдтай Бичлэгийн чанар: 360p, 480p, 720p HD/1080 FHD сонголттой байна <i>MP4 форматтай</i> Хугацаа: хүүхдийг залхаахгүй, хэт урт байхаас зайлсхийх	Кабинет бүрд 1
2	Монгол нүүдлийн зан заншил Монгол ахуй соёлын бичлэг	Орон ба цагийн дарааллаар үйл явдал өрнөж буйг харуулсан байх Ажил хөдөлмөр, оюун бүтээл гм тодорхой бүтээлч арга трушлага, мэдлэгээрээ бусдад үлгэр болхуйц хүмүүсийн ажил амьдралыг харуулсан бичлэг байх Сонин содон үг хэллэг, тэмдэг нэр, мэдрэмж сэтгэгдэл илэрхийлэхүйц үг яриа, төрх байдал харуулсан байх		Кабинет бүрд 1

		Хүмүүсийн хөрөг бичихүйц байх		
--	--	----------------------------------	--	--

Хүснэгт 5. Монгол хэл (VIII анги)-ний сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлага /хэмжээ, холбогдох стандарт, бусад/	Тоо хэмжээ
Хэвлэмэл материал				
1	Шинжлэх ухаан танин мэдэхүйн болон байгаль хамгаалах сэдэвтэй эхүүд	Арга зүй: тоочин тайлбарласан, учир шалтгааныг тайлбарласан эхийн бүтэц агуулгын уялдаа холбоо, сэдэв гол санаа, үгийн сан, хэл зүйн онцлогийг задлан шинжилж, үндсэн шинжийг ялган танихад тохирох сургамжтай санааг агуулсан тус бүр нэгээс илүү эхийн хувилбартай байх	Бичвэрийн үсгийн төрөл: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Өнгө: Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл боловсруулалтгүй байж болно. Нэг талдаа хэвлэлттэй, удаан хэрэглээний зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно. Материалын хувьд: Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Кабинет бүрд 20 ш
2	Ажлын дэвтэр	Тоочин тайлбарласан ,учир шалтгааныг тайлбарласан эхийн бүтэц агуулгын уялдаа холбоо, сэдэв гол санаа, үгийн санг задлан шинжилж, үндсэн шинжийг ялган танихад зориулсан дасгал даалгаврууд бүхий сурагчийн өөрөө ажиллах талбар бүхий дэвтэр байна	Материалын хувьд: Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Хүүхэд бүрд
Зурагт үзүүлэн				
1	Тайлбарламж эхийн бүтэц , үндсэн шинжийг харуулсан үзүүлэн	Агуулга: Тайлбарламж эхийн үндсэн шинж , агуулга бүтцийн уялдаа холбоог харуулахуйц байх. Жишээ эхтэй байх.	Хэмжээний хувьд: Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай.	Кабинет бүрд 1
2	Албан бичгийн загварт үзүүлэнгүүд	Агуулга: Өргөдлийг бичих алхам, дараалал, үндсэн шинж, бүтэц, онцлог	Бичвэрийн үсгийн төрөл: Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн	Кабинет бүрд 1

		шинжийг харуулсан байх Өргөдөл хүсэлт, заавар, зөвлөгөө зэрэг нь зориулалт, агуулгаас хамаарч өөр өөр байгааг харуулсан бичвэрүүд бүхий байх Өргөдөл хүсэлт, заавар, зөвлөгөө зэргийн бүтцийг харуулсан байх	дагуу шийдэх боломжтой. Өнгө: Хурц , тод , олон өнгө хэрэглэхээс зайлсхийх Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Зурагт хуудасны зориулалт болон хаана байрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно. Материал: Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	
3	Хэл зүйн багц үзүүлэн	Угсруулан холбох нөхцөл , угсарсан нийлмэл үг , угсарсан нийлмэл өгүүлбэрийн хэрэглээ , хэлзүйн шинжийг харуулсан байх		Кабинет бүрд 1
4	Үгийн сангийн үзүүлэн	Нутгийн аялгуу , гадаад үг хэллэгийн хэрэглээ онцлогийг харуулсан байх		Кабинет бүрд 1
Дижитал үзүүлэн /сонсох, харах ...				
1	“Уур амьсгалын өөрчлөлтийн үр дагавар”-ын тухай танин мэдэхүйн болон байгаль хамгаалах сэдэвт бичлэг	(ТХ313.ТМ4.) Сурагч орон нутгийн, үндэсний, экологи, эдийн засаг, нийгэм, соёлд уур амьсгалын өөрчлөлтийн үзүүлэх үр дагаврын талаар мэдээлэл олж авахуйц агуулга бүхий байх Дээрх үр дагавар нь эргээд уур амьсгалын өөрчлөлтийг эрчимжүүлэн түргэсгэгч хүчин зүйл болдгийг ойлгохуйц баримт жишээтэй байх Тогтвортой хөгжлийн сэдвийн хүрээнд асуудал дэвшүүлэн, баталж нотолж тайлбарлан ярих оновчтой баримт, мэдээлэл бүхий агуулгатай байх (ТХ306.НСХ2.) Сурагч усны бохирдол, хүртээмж,	Дууны чанар: MP3 болон MPEG-4 AAC-ийн алийг ч хэрэглэж болно. 44100Hz давтамжтай, 16/BitRate 320kbps хурдтай Бичлэгийн чанар: 360p, 480p, 720p HD/1080 FHD сонголттой байна MP4 форматтай Хугацаа: хүүхдийг залхаахгүй , хэт урт байхаас зайлсхийх	Кабинет бүрд 1

		ус хэмнэх арга хэмжээний асуудлаар мэдээлэл олж авахуйц агуулга, баримт жишээтэй байх Тогтвортой хөгжлийн сэдвийн хүрээнд асуудал дэвшүүлэн, баталж нотолж тайлбарлан ярих агуулга дүрслэл бүхий байх	
2	Нутгийн аялгууны үг, гадаад үг хэллэгийн онцлогийг харуулсан амьд яриа бүхий бичлэг	Нутаг нутгийн аялгууны үгийн сангаас сонсож утга хэрэглээг ойлгохоор ярианы бичлэг байх Нутгийн аялгууны үг болон гадаад үгийг нутагшуулан хэрэглэсэн жишээ баримтад найруулгын үүргийг тодорхойлохоор агуулгатай байх	Кабинет бүрд 1

Хүснэгт 6. Монгол хэл (IX анги)-ний сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлага /хэмжээ, холбогдох стандарт, бусад/	Тоо хэмжээ
Хэвлэмэл материал				
1	Уншигчийн захидал, шүүмж зэрэг нийгмийн хүрээнд тулгамдсан асуудлаар асуудал дэвшүүлэн учир шалтгааныг тайлбарласан, таамаглал дэвшүүлэн тайлбарласан эхийн учир шалтгааны уялдаа холбоо, бүтэц, орон цагийн дараалал, сэдэв, гол санааг задлан шинжилж, үндсэн шинжийг ялган танихад тохирох сургамжтай санааг агуулсан тус бүр нэгээс илүү эхийн хувилбартай байх Баталж нотолсон, үгүйсгэсэн агуулга, баримт жишээ, учир	Асуудал дэвшүүлэн тайлбарласан, учир шалтгааныг тайлбарласан, таамаглал дэвшүүлэн тайлбарласан эхийн учир шалтгааны уялдаа холбоо, бүтэц, орон цагийн дараалал, сэдэв, гол санааг задлан шинжилж, үндсэн шинжийг ялган танихад тохирох сургамжтай санааг агуулсан тус бүр нэгээс илүү эхийн хувилбартай байх Баталж нотолсон, үгүйсгэсэн агуулга, баримт жишээ, учир	Бичвэрийн үсгийн төрөл: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Өнгө: Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл боловсруулалтгүй байж болно. Нэг талдаа хэвлэлттэй, удаан хэрэглээний	Кабинет бүрд 15

		шалтгааны уялдаа холбоотой байх Сурагч эхийг уншсанаар асуудал нь баталж, нотолж, үгүйсгэн үзэл бодлоо илэрхийлж мэтгэлцэхээр баялаг байх баримт-үзэл бодол, шалтгаан-үр дагавар, таамаглал баталгаа нотолгооны холбоо хамааралтай байх	зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно. Материалын хувьд: Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	
2	Ажлын дэвтэр	асуудал дэвшүүлэн тайлбарласан, учир шалтгааныг тайлбарласан, таамаглал дэвшүүлэн тайлбарласан эхийн учир шалтгааны уялдаа холбоо, бүтэц, орон цагийн дараалал, сэдэв, гол санааг задлан шинжилж, үндсэн шинжийг ялган таних дасгал, даалгаврууд бүхий сурагчийн өөрөө ажиллах талбар бүхий дэвтэр		Хүүхэд бүрд
Зурагт үзүүлэн				
1	Асуудал дэвшүүлэн тайлбарласан эхийн бүтэц , учир шалтгааны уялдаа холбоо , зэрэг үндсэн шинжийг харуулсан үзүүлэн	Агуулга: эхийн үндсэн шинж , агуулга бүтцийн уялдаа холбоог харуулахуйц байх. Жишээ эхтэй байх. Зохиогчийн үзэл бодол, мэдрэмж сэтгэгдэл, бичлэгийн өнгө аясыг илэрхийлдэг үг хэллэг бүхий байх	Хэмжээний хувьд: Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай. Бичвэрийн үсгийн төрөл: Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой.	Кабинет бүрд 1
2	Асуудал дэвшүүлэн тайлбарлаж бичих арга алхмыг харуулсан үзүүлэн	Агуулга: Асуудал дэвшүүлэн тайлбарлаж бичих алхам, дараалал, аргачлал, онцлог шинжийг харуулсан байх	Өнгө: Хурц, тод, олон өнгө хэрэглэхээс зайлсхийх Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Зурагт хуудасны зориулалт болон хаана байрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно.	Кабинет бүрд 1
3	Хэл зүйн ойлголтыг	Үгсийн аймаг Үг бүтэх ёс		Кабинет бүрд 1

	системчилсэн үзүүлэн	МХ-ний өгүүлбэрийн тогтолцоо Баймж нэгжүүд г м	Материал: Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	
Дижитал үзүүлэн				
1	Дэлхийн дулаарлын үйл явцын тухай	Үзэгдэл үйл явц, үр дүнг харуулсан	Дууны чанар: MP3 болон MPEG-4 AAC-ийн алийг ч хэрэглэж болно. 44100Hz давтамжтай, 16/BitRate 320 kbps хурдтай Бичлэгийн чанар: 360p, 480p, 720p HD/1080 FHD сонголттой байна <i>MP4 форматтай</i> Хугацаа: хүүхдийг залхаахгүй, хэт урт байхаас зайлсхийх	Кабинет бүрд 1
2	“Хуурай газрын эко системийг хамгаалах” талаар тулгамдсан асуудлыг хөндсөн агуулга бүхий бичлэг	ТХЗО15 Сурагч нийгмийн хүрээнд тулгамдсан асуудлын талаар мэдээлэл олж авахуйц агуулга бүхий байх Тогтвортой хөгжлийн сэдвийн хүрээнд асуудал дэвшүүлэн, баталж нотолж үгүйсгэн үзэл бодлоо илэрхийлж мэтгэлцэх оновчтой баримт, мэдээлэл бүхий агуулгатай байх		Кабинет бүрд 1

Хүснэгт 7. Монгол хэл (Х анги)-ний сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, тавих шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлага /хэмжээ, холбогдох стандарт, бусад/	Тоо хэмжээ
Хэвлэмэл материал				
1	Тайлбарласан эсээ, хөрөг найруулалын эхийн сан	Тайлбарласан эсээний бүтэц агуулгын уялдаа холбоо, сэдэв гол санаа, зохиогчийн үг сонголтыг \ уран дүрслэл, хэлц, баримт мэдээлэл\ задлан шинжлэхэд тохирох сурагчдын нас сэтгэхүйн онцлогт тохирсон сонирхолтой, сургамжтай санааг агуулсан байх. Учир зүйн дараалал, баримт мэдээлэл, харьцуулсан утгатай	Бичвэрийн үсгийн төрөл: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Өнгө: Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл	Кабинет бүрд 20 ш

		бүтээвэр, олон ургальч үзэл бодол	боловсруулалтгүй байж болно.	
2	Ажлын дэвтэр	Тайлбарласан эсээний бүтэц агуулгын уялдаа холбоо, сэдэв гол санаа, үгийн санг задлан шинжлэх дасгал даалгавар бүхий сурагчийн өөрөө бичих талбартай дэвтэр байна	Нэг талдаа хэвлэлттэй, удаан хэрэглээний зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно. Материалын хувьд: Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Хүүхэд бүрд
Зурагт үзүүлэн				
1	Тайлбарласан эсээний бүтэц, учир шалтгааны уялдаа холбоо, зэрэг үндсэн шинжийг харуулсан үзүүлэн	Агуулга: Тайлбарласан эсээний үндсэн шинж, агуулга бүтцийн уялдаа холбоог харуулахууц байх. Жишээ эхтэй байх. зохиогчийн үг сонгосон (уран дүрслэл, хэлц, баримт мэдээлэл	Хэмжээний хувьд: Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай. Бичвэрийн үсгийн төрөл: Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой.	Кабинет бүрд 1
2	Албан бичгийн загварт үзүүлэн	Албаны үг хэллэг, нэр томъёо хэрэглэсэн ажлын удирдамж, тайлангууд байх Удирдамж, тайлангийн хэл найруулга нь алдаагүй, бүтэц нь тодорхой байх Өгүүлбэрийн гишүүдийн хэлбэржилт утга байр, нь зөв, ойролцоо эсрэг утгатай нэгжийг зөв хэрэглэсэн агуулга бүхий байх Бүтэц онцлог, агуулгын уялдаа холбоог гаргаж тоочин бичсэн тайлан, удирдамж байх Төслийн, байгууллагын, ажил үүрэг гүйцэтгэгчийн гм янз бүрийн тайлан байх	Өнгө: Хурц, тод, олон өнгө хэрэглэхээс зайлсхийх Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Зурагт хуудасны зориулалт болон хаана байрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно. Материал: Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Кабинет бүрд 1

3	Хэл зүйн багц үзүүлэн	харьцуулсан бүтээвэр гм хэл зүйн ойлголтуудыг оруулах		Кабинет бүрд 1
Дижитал үзүүлэн \харах сонсох\				
1	Хөрөг найрууллын бичлэг	Хэд хэдэн бичлэг байх. Энэ нь хөрөг сонсож зохиогчийн сонгосон сонин содон үг хэллэг, уран дүрслэл, хэлц, мэдрэмж, сэтгэгдэл, үнэлэмж зэргийг уран тод уншсанаар, дүрс бичлэгтэй нь сонсох Тодорхой асуудлаар зорилго, нөхцөл байдал, харилцагчийн онцлогт тохируулан ярих чадварт сурахад дэмжлэг болох байх	Дууны чанар: MP3 болон MPEG-4 AAC-ийн алийг ч хэрэглэж болно. 44100Hz давтамжтай, 16/BitRate 320kbps хурдтай Бичлэгийн чанар :360p, 480p, 720p HD/1080 FHD сонголттой байна. <i>MP4 форматтай</i> Хугацаа: хүүхдийг залхаахгүй, хэт урт байхаас зайлсхийх	Кабинет бүрд 1

Хүснэгт 8. Монгол хэл (XI анги)-ний сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлага /хэмжээ, холбогдох стандарт, бусад/	Тоо хэмжээ
Хэвлэмэл материал				
1	Эргэцүүлсэн эсээ Эргэцүүлсэн эсээ, аян замын тэмдэглэл, шинжлэх ухааны хялбаршуулсан эхийн сан	Арга зүй: Эргэцүүлсэн эсээний бүтэц агуулгын уялдаа холбоо, сэдэв гол санаа, үгийн санг задлан шинжилж үндсэн шинжийг ялган танихад тохирох сурагчдын нас сэтгэхүйн онцлогт тохирсон сонирхолтой, сургамжтай санаа, нийгмийн тулгамдсан асуудал агуулсан байх. Тодорхой асуудлыг олон талаас эргэцүүлсэн агуулгатай байх Зохиогчийн дүгнэлт, баталгаа нотолгоо, уран	Бичвэрийн үсгийн төрөл: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Өнгө: Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл боловсруулалтгүй байж болно. Нэг талдаа хэвлэлттэй, удаан хэрэглээний зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно.	Кабинет бүрд 15

		дүрслэл, хэлц, нэр томъёо, мэргэжлийн үг хэллэг хэрэглэсэн эх байх	Материалын хувьд: Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	
2	Ажлын дэвтэр	Эргэцүүлсэн эсээний бүтэц агуулгын уялдаа холбоо, сэдэв гол санаа, үгийн санг задлан шинжилж үндсэн шинжийг ялган таних дасгал даалгавар бүхий сурагчийн өөрөө ажиллах талбар бүхий дэвтэр байна.		Хүүхэд бүрд
Зурагт үзүүлэн				
1	Эргэцүүлсэн эсээ бичих аргын үзүүлэн	Агуулга: Эргэцүүлсэн эсээг хэрхэн бичих алхам, дараалал, үндсэн шинж, бүтэц, онцлог шинжийг харуулсан байх Зохиогчийн дүгнэлт, баталгаа нотолгоог Уран дүрслэл, хэлц, нэр томъёо, мэргэжлийн үг хэллэг Орон, цаг, зорилго, шалтгааны утга бхий үг хэллэг агуулсан Өвөрмөц ба хэвшмэл хэлцүүд	Хэмжээний хувьд: Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай. Бичвэрийн үсгийн төрөл: Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Өнгө: Хурц, тод, олон өнгө хэрэглэхээс зайлсхийх	Кабинет бүрд 1
2	Хэлзүйн багц үзүүлэн	Орон цаг, зорилго, шалтгааны утгатай бүтээвэр, холбох үг, өгүүлбэрийн утга хэрэглээ	Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Зурагт хуудасны зориулалт болон хаана байрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно. Материал: Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Кабинет бүрд 1
Дижитал үзүүлэн				

1	Тодорхой үйл явдлын бичлэг	Тодорхой цаг хугацаа, орон зайд болсон хэрэг явдлын талаар төрсөн сэтгэгдэл, мэдрэмжээ илэрхийлж ярих” чадвартай болгоход дэмжлэг болохуйц байх	Кабинет бүрд 1
---	----------------------------	---	----------------

Хүснэгт 92. Монгол хэл (XII анги)-ний сургалтын хэрэглэгдэхүүний жагсаалт, нэмэлт шаардлага, тоо хэмжээ

№	Хэрэглэгдэхүүний нэр	Хэрэглэгдэхүүний агуулга	Хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлага /хэмжээ, холбогдох стандарт, бусад/	Тоо хэмжээ
Хэвлэмэл материал				
1	Уран нийтлэл , ятгасан эсээ бүхий эхийн сан	уран нийтлэл, ятгасан эсээний үгийн сан, зохиомж , жишээ баримт, уншигчид нөлөөлөх дүрслэл, зохиолчийн ёс зүйн хандлагыг тусгасан бүтэц агуулгын уялдаа холбоо, сэдэв гол санаа, үгийн санг задлан шинжлэхэд тохирох сургамжтай санааг агуулсан эхүүд байх	Бичвэрийн үсгийн төрөл: Бүх төрлийн үсгийг хэрэглэж болно. Өнгө: Бичвэр болон зураг чимэглэлийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Гэхдээ хэт хурц тод, олон өнгөний холимог байхаас зайлсхийнэ. Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Хэвлэмэл бүтээгдэхүүнд хэвлэсний дараах боловсруулалт (бүрэх, хэлбэр гарган зүсэх гэх мэт) хийх эсвэл боловсруулалтгүй байж болно.	Кабинет бүрд 15
2	Ажлын дэвтэр	уран нийтлэл, ятгасан эсээний бүтэц агуулгын уялдаа холбоо, сэдэв гол санаа, үгийн санг задлан шинжлэх дасгал даалгавар бүхий сурагчийн өөрөө ажиллах талбар бүхий дэвтэр байна.	Нэг талдаа хэвлэлтэй, удаан хэрэглээний зориулалттай бүтээгдэхүүнийг зузаан болгож болно. Материалын хувьд: Хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Хүүхэд бүрд
Зурагт үзүүлэн				
1	Ятгасан эсээ бичих аргын үзүүлэн	Агуулга: Ятгасан эсээний үндсэн шинж, агуулга бүтцийн уялдаа холбоог харуулахуйц байх. Жишээ эхтэй байх.	Хэмжээний хувьд: Зурагт хуудасны зориулалт, хэрэглээнээс хамаарч хэмжээг тодорхойлно. Хэрэв хананд байрлуулах бол хүүхдэд харагдах байдлыг тооцохыг анхаараарай.	Кабинет бүрд 1

			Бичвэрийн үсгийн төрөл: Үсгийн төрлүүдийг өөрийн зохиомжийн дагуу шийдэх боломжтой. Өнгө: Хурц, тод, олон өнгө хэрэглэхээс зайлсхийх	
2	Хэл зүйн багц үзүүлэн	Нийлмэл өгүүлбэр дэх “гэ” т өгүүлбэрийн хэрэглээ, хэлзүйн шинжийг харуулсан байх	Хэвлэсний дараах боловсруулалт: Зурагт хуудасны зориулалт болон хаанабайрлуулахаас хамаарч гадуур нь бүрж болно. Материал : Анги танхимд ил байрлуулах зурагт хуудасны хэвлэлд хэрэглэх материалууд нь байгаль, цаг уурын нөлөөлөлд тэсвэртэй, хүүхдийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.	Кабинет бүрд 1

DRAFT